

Regionalt Pilegrimssenter Stiklestad

- leder utviklingen av St. Olavsleden på norsk side

Selånger Pilgrimssenter Fra Riksrøysa

- oppstart

Fra Riksrøysa
- grensa ved Karl Johans vei

Stiklestad kirke

-Olav den helliges dødssted

Til Nidarosdomen

-Olav den helliges gravkirke

Møte med kommunestyret i Levanger den 24.09.2025

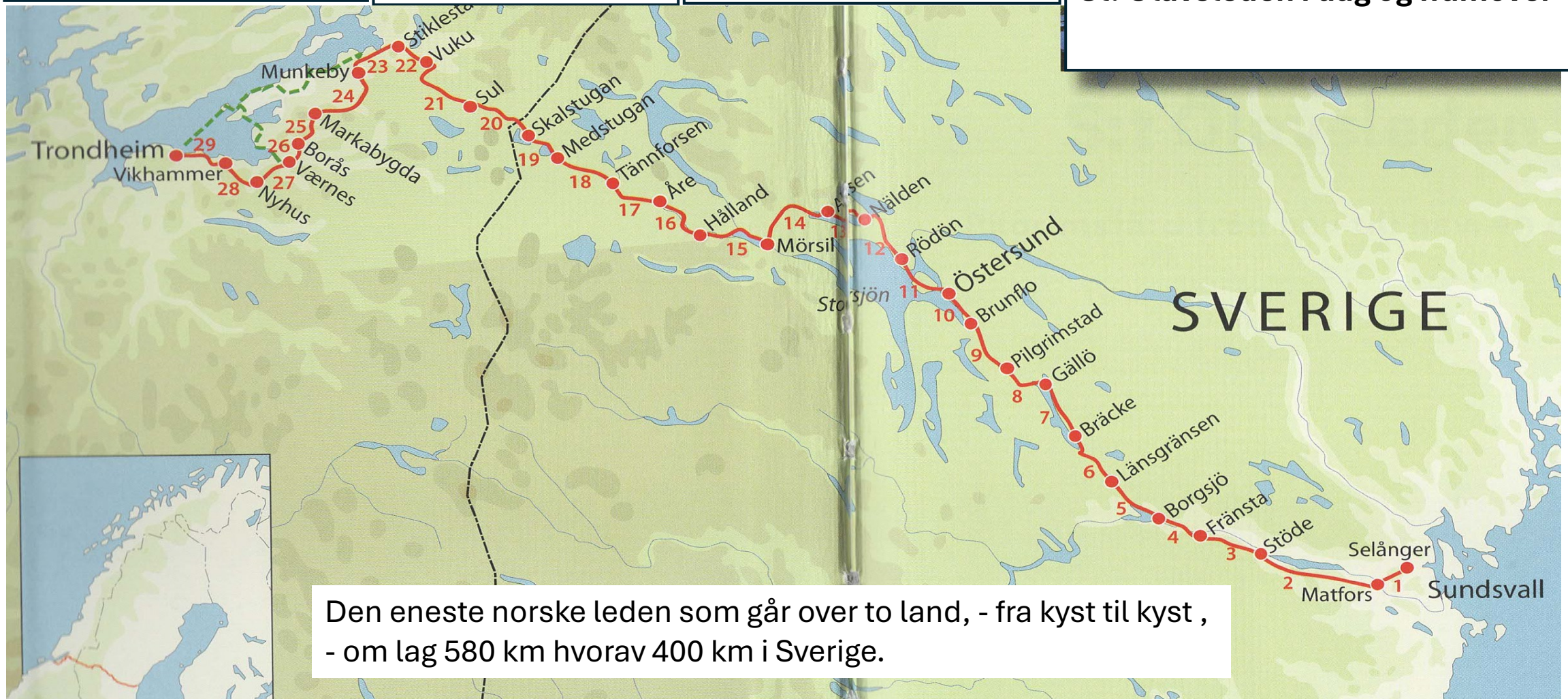
Dagsorden

1.Organisering, formål
2.Finansiering i Norge

3. Pilegrims
- fenomenet og
- veiene i Europa

4.Resultater - antall
vandrere/overnattinger

5. Fordeler og utfordringer for
St. Olavsleden i dag og framover

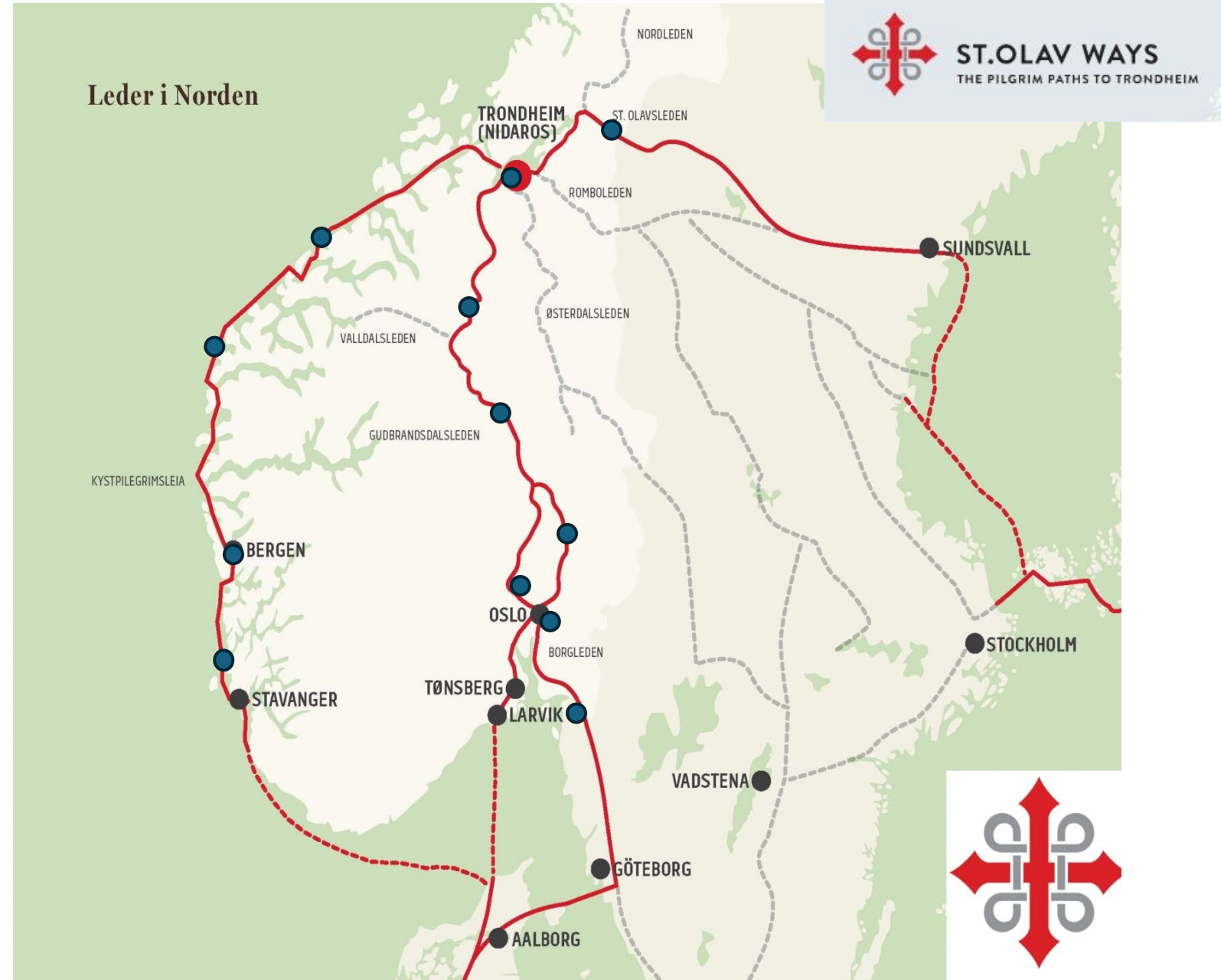
1. Organisering i Norge – 13 pilegrimssentre

Nasjonalt Pilegrimssenter(NPS)

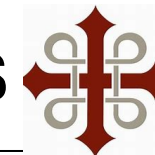
* Trondheim *Avdeling i NDR*

Regionale Pilegrimssenter: (RPS'er)

- * Oslo *Forening/Stiftelse*
- * Granavollen *Den Norske Kirke*
- * Hamar *Forening/Stiftelse*
- * Dale-Gudbrand *Avd. i Museum*
- * Dovrefjell *Forening/Stiftelse*
- * Trondheim *Forening/Stiftelse*
- * Stiklestad *Aksjeselskap*
- * Borgleden *Aksjeselskap*
- * Avaldsnes *Tjeneste kommune*
- * Bergen *Avd. i Museum*
- * Selje *Tjeneste kommune*
- * Smøla *Avd. i Museum*

1. Formål og organisering - Regionalt Pilegrimssenter Stiklestad AS

Formål:

Utvikle pilegrimsvandring som reiselivsprodukt langs St. Olavsleden ved å:

Mål:

- Legge til rette for at **pilegrimer** får oppleve St. Olavsledens historie, natur og åndelighet
- Gi **pilegrimer** informasjon om St. Olavsleden
- Sørge for **vedlikehold** av St. Olavsleden
- **Markedsføre** pilegrimsvandring på St. Olavsleden
- Utvikle **vertskapet** langs St. Olavsleden
- Bygge **bedriftsnettverk** langs St. Olavsleden

Organisering:

Aksjeselsskap:

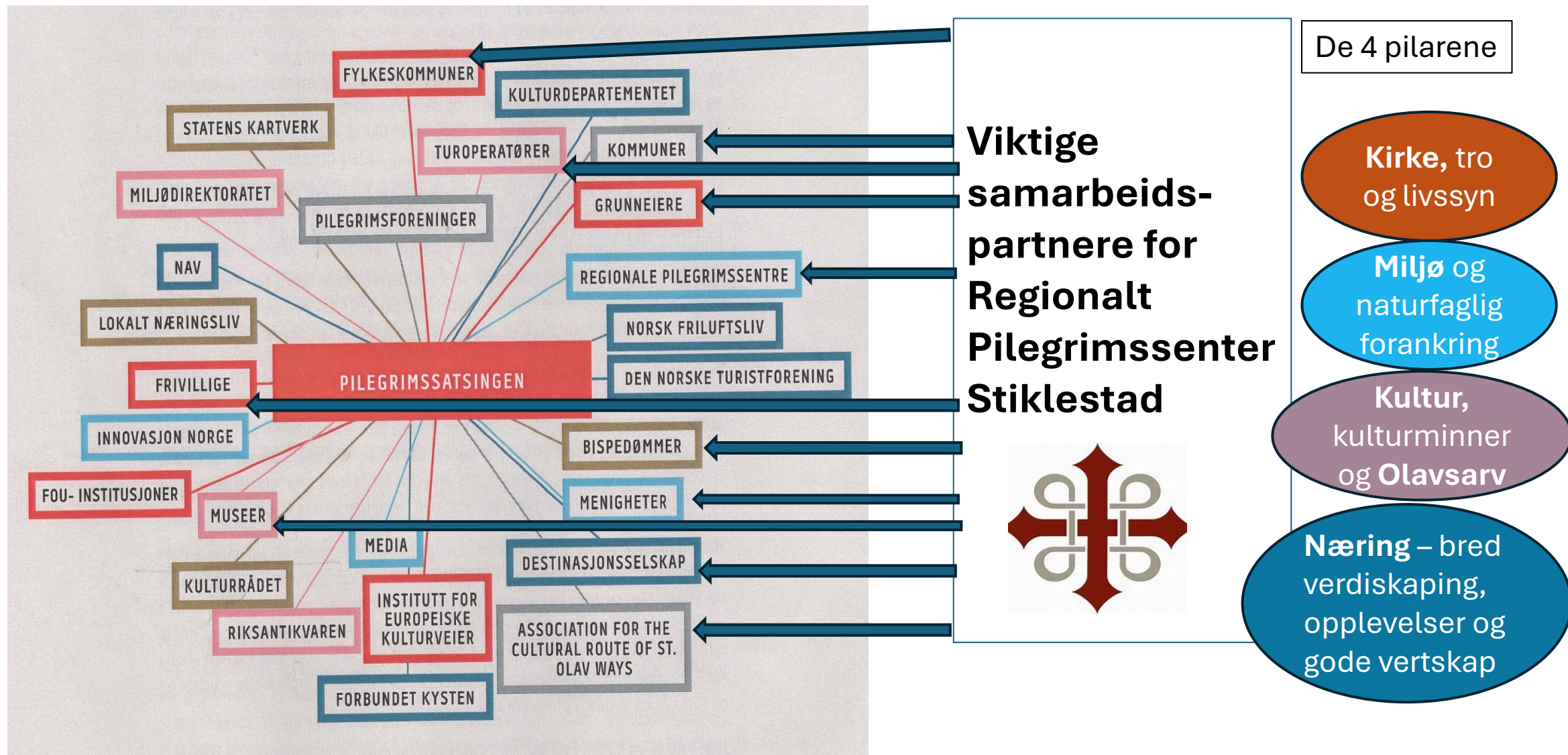
• Verdal kommune :	100 aksjer
• Museene Arven:	75 aksjer
• Levanger kommune:	50 aksjer
• Frosta kommune:	25 aksjer
• Stjørdal kommune:	25 aksjer
• Malvik kommune:	25 aksjer
• Nidaros Bispedømmeråd:	25 aksjer

Årlige tildelingsbrev med tilskudd:

- Nasjonalt pilegrimssenter
- Trøndelag fylkeskommune

Styre med leder og 4 medlemmer + daglig leder

1.Organisering i Norge : Aktører i Pilegrimssatsingen

2. Finansiering i Norge - statlige driftstilskudd

Tildeling av statlige driftstilskudd til Regionale Pilegrimssentre (RPS) i perioden 2022-2025

RPS	Opprettet	2022	2024	2025	
Trondheim	(2013)	1 000 000	1 000 000	1 090 000	+ 90 000
Dovrefjell	(2010)	980 000	1 020 000	1 039 000	+ 19 000
Dale Gudbrand	(2010)	980 000	1 000 000	1 039 000	+ 39 000
Hamar	(2010)	800 000	1 020 000	1 039 000	+ 19.000
Granavollen	(2010)	980 000	1 020 000	1 039 000	+ 19.000
Oslo	(2010)	980 000	1 060 000	1 080 000	+ 20.000
Smøla	(2022)	450 000	530 000	796 000	+ 16 000
Selje	(2022)	450 000	530 000	796 000	+ 16 000
Bergen	(2022)	450 000	530 000	796 000	+ 16 000
Avaldsnes	(2022)	450 000	530 000	796 000	+ 16 000
Sarpsborg	(2022)	260 000	470 000	486 000	+ 16 000
Stiklestad	(2016)	325 000	470 000	504 000	+ 34 000

1. Organisering i Norge – 13 pilegrimssentre

Nasjonalt Pilegrimssenter(NPS)

* Trondheim *Avdeling i NDR*

Regionale Pilegrimssenter: (RPS'er)

* Oslo *Forening/Stiftelse*

* Granavollen *Den Norske Kirke*

* Hamar *Forening/Stiftelse*

* Dale-Gudbrand *Avd. i Museum*

* Dovrefjell *Forening/Stiftelse*

* Trondheim *Forening/Stiftelse*

* Stiklestad *Aksjeselskap*

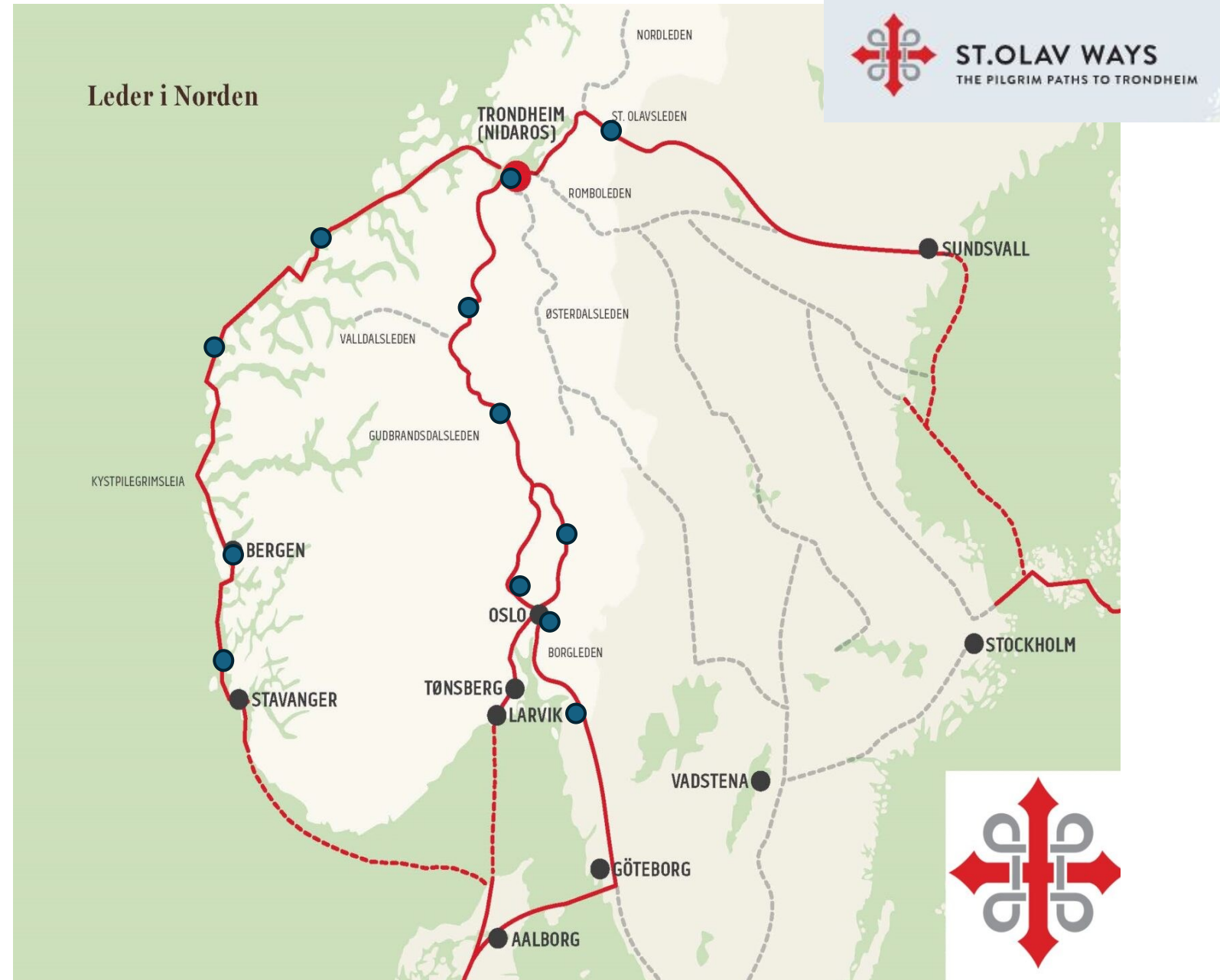
* Borgleden *Aksjeselskap*

* Avaldsnes *Tjeneste kommune*

* Bergen *Avd. i Museum*

* Selje *Tjeneste kommune*

* Smøla *Avd. i Museum*

2. Finansiering av Regionalt Pilegrimssenter Stiklestad (RPSS)

Inntekter (finansiering) for 2025:

<u>1.jfr. aksjonæravtalen 2022-2025 :</u>	kroner:
Verdal kommune:	141 002
Museene Arven:	117 501
Levanger kommune:	64 626
Stjørdal kommune:	64 626
Frosta kommune:	35 251
Malvik kommune:	64 409
Nidaros Bispedømme:	17 624

505 039

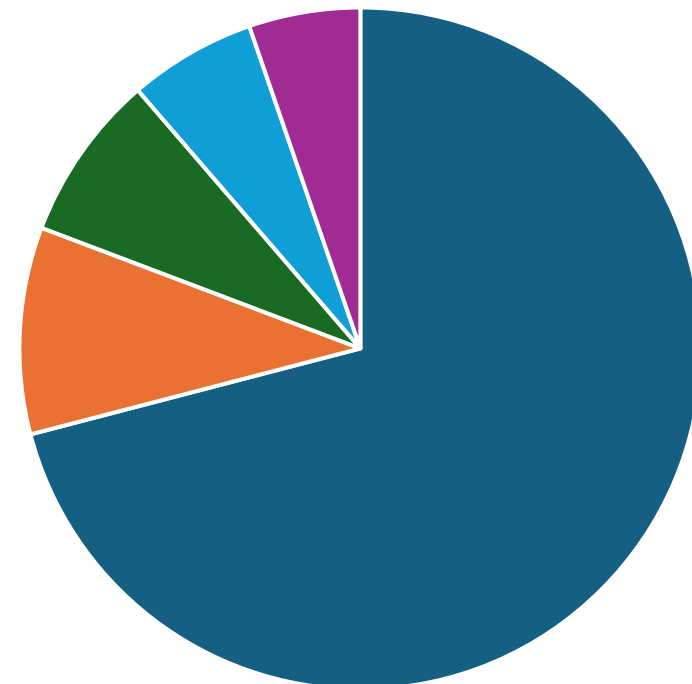
2. jfr. tildelingsbrev med driftstilskudd :

Nasjonalt Pilegrimssenter:	504 000
Trøndelag Fylkeskommune:	322 000

826 000

Sum Inntekter: 1 331 039

Utgifter (fordeling) for 2024:

- Lønn/honor/kontor/overhead
- Vedlikehold av leden
- Regnsk/rev./forsikr/kontingent
- Vertskapsmøter/nettverk
- Materiell/markedsføring

Arbeidet med aksjonæravtale 2026-2031 ferdigstilles 2025

2. Finansiering til RPS'ene anbefalt i Langtidsplanen(LTP) 2020-2037

Langtidsplanen anbefaler at :

- **RPS Stiklestad(RPSS)** skal motta statlig tilskudd på lik linje med de andre sentrene **innen 2022**(ikke skjedd)
- **Ønsket finansieringsmodell** for hver av RPS'ene med en nødvendig årlig driftskostnad stipulert til **2 mill kr** :

Type finansiering	Kroner	% andel	RPSS -25 % andel	RPSS-25 Kroner
Statlig	1 200 000	60%	25%	504 000
Regional /fylke	400 000	20%	16% 23 %	322 000(1) 457 125(2)
Lokal	400 000	20%	25%	505 039(3)
Total	2000 000	100%	67 %	1 331 039

- 1) Trøndelag Fylkeskommune , TFK
- 2) TFK inkludert Museene Arven og Nidaros Bispedømme
- 3) Verdal, Levanger, Frosta, Stjørdal og Malvik

2. Finansiering av RPSS – Aksjonæravtalen

Dagens avtale gjelder i en periode på 4 år fra avtalens inngåelse – signert Stiklestad 02.06.2021

AKSJONÆRAVTALE

For

Regionalt pilegrimssenter Stiklestad AS

mellom

Verdal kommune

og

Stiklestad nasjonale kultursenter AS

og

Levanger kommune

og

Stjørdal kommune

og

Frosta kommune

og

Malvik kommune

og

Nidaros bispedømmeråd

Heretter benevnt partene.

1. BAKGRUNN

Denne avtalen har bakgrunn i at partene er eiere i selskapet – Regionalt pilegrimssenter Stiklestad AS som ble stiftet 29.februar 2016

1. Bakgrunn

2. Formålet med selskapet :

Utvikle pilegrimsvandring som reiselivsprodukt

3. Selskapets virksomhet – **6 Mål**

4. Etablering av selskapet – **aksjefordeling**

5. Stemmerett – **en stemme pr aksje**

6. Selskapets Styre og administrasjon

7. Styrets og Generalforsamlingen beslutninger

8. Utbytte – **ikke kommersiell – betales ikke ut**

9. Overdragelse av aksjer i Selskapet – **betingelser samtykke**

10. Kapitalisering av Selskapet og garantier :

Forpliktelse til årlige driftstilskudd 2021-2025, justering for årlig pris-/lønnsvest tilsvarende deflator i Statsbudsjettet

11. Tiltredelse av nye aksjonærer.

12. Lojalitet og konfidensialitet

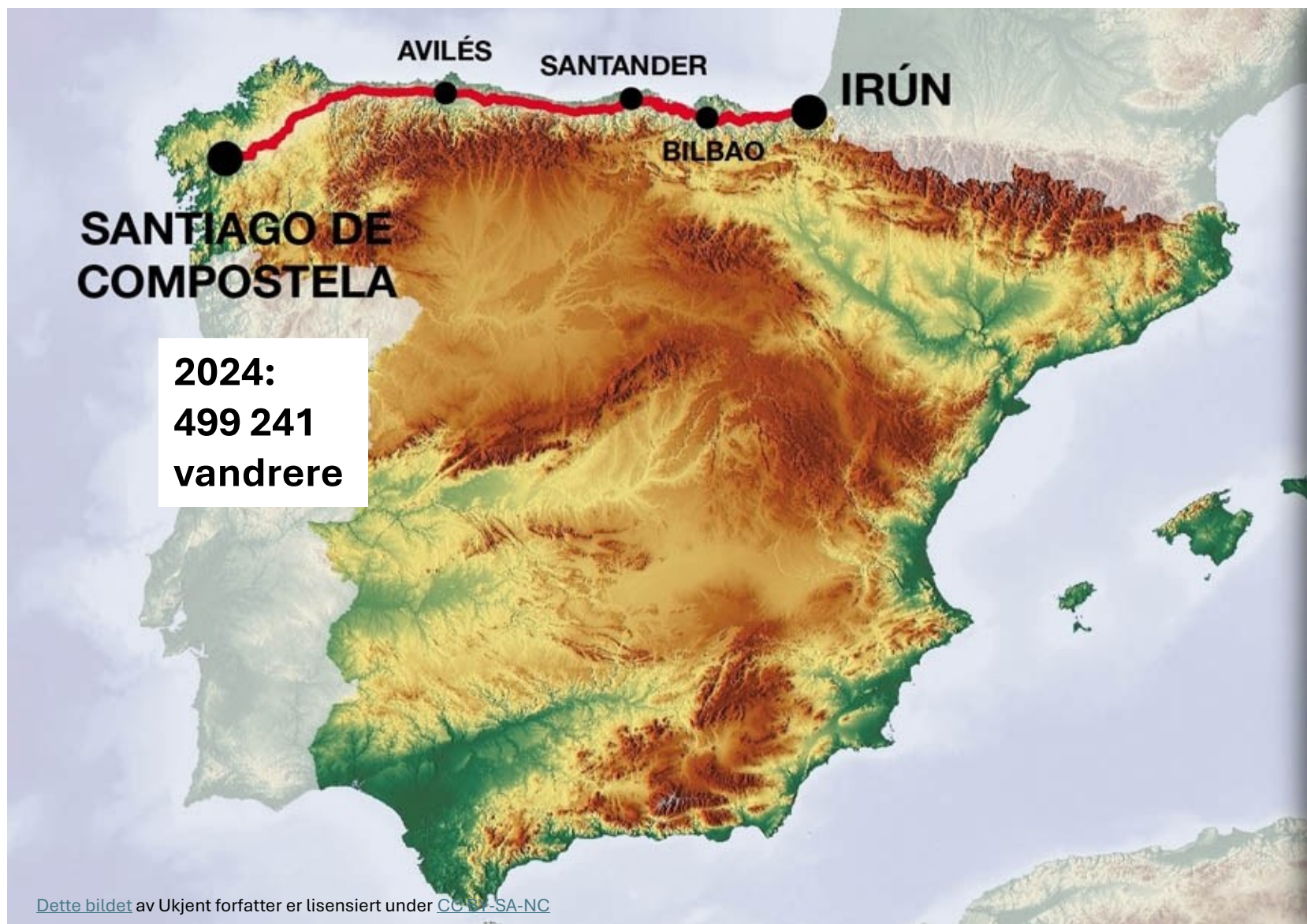
13. Endringer i vedtekter og aksjonæravtalen

15. Selskapets firmanavn og varemerke

16. Avvikling

17. Avtalens varighet

3. Pilegrimsfenomenet og -veiene i Europa : Den mest kjente Pilegrimsveien

Santiago de Compostela er et kjent pilegrimssted for katolikker. Graven til apostelen Jakob (drept i Jerusalem) ligger der.

Utfordringer de siste årene:

- Stor økning i antall vandrere: kapasitetsmangel, slitasje, flere må gå vinterstid (usikkert klima, kalde hus)
- Høye temperaturer (HETE-BØLGER) i sommer - sesongen: helseplager og slitne vandrere

Flere vandrere foretrekker derfor:

- mindre varme, køgåing og overfylte herberger
- mer stillhet, ren natur og vann, mindre herberger og telting.

3. Pilegrimsfenomenet og pilegrimsleden i Norge:

2500 km med historiske vandreruter med daglige overnattingssteder til Pilegrimsmålet Nidarosdomen. Nord-Europas viktigste pilegrimsmål i middelalderen... til Olav den helliges gravkirke, i Trondheim.

Pilegrimsvandring er en voksende trend i Europa med flere hundre tusen årlige pilegrimsvandringer til ulike pilegrimsmål i Europa.

3. Pilegrimsfenomenet, i Europa og Norge i dag

Det religiøse samfunnet

Kirkens tydelige rolle
Tradisjon
Tro
Praksis
Felleskap
Makt
Autoritet
Konservativ

Det sekulære samfunnet

Opposisjon mot det etablerte
Like muligheter
Fokus på individet
Abortstrid/kjønnskamp
Utmelding av statskirken
Høy mobilitet

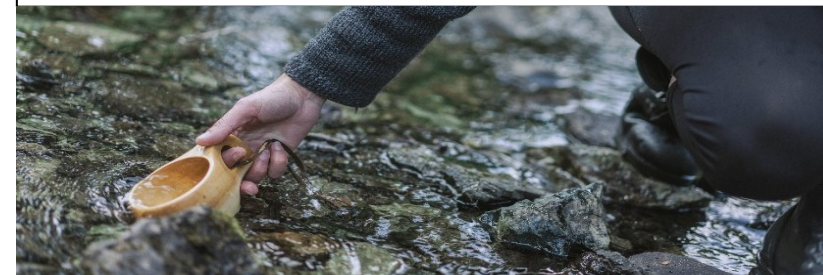

Det post-sekulære samfunnet

Hva mista vi på veien?

Nye Utfordringer: Ensomhet,
tilhørighet, distraksjoner,
engstelighet
Nye Behov: Digital Detox,
Enkelhet, natur

Yoga, Meditasjon og
Pilegrimsvandring

4. Resultater : Antall pilegrimer i Norge

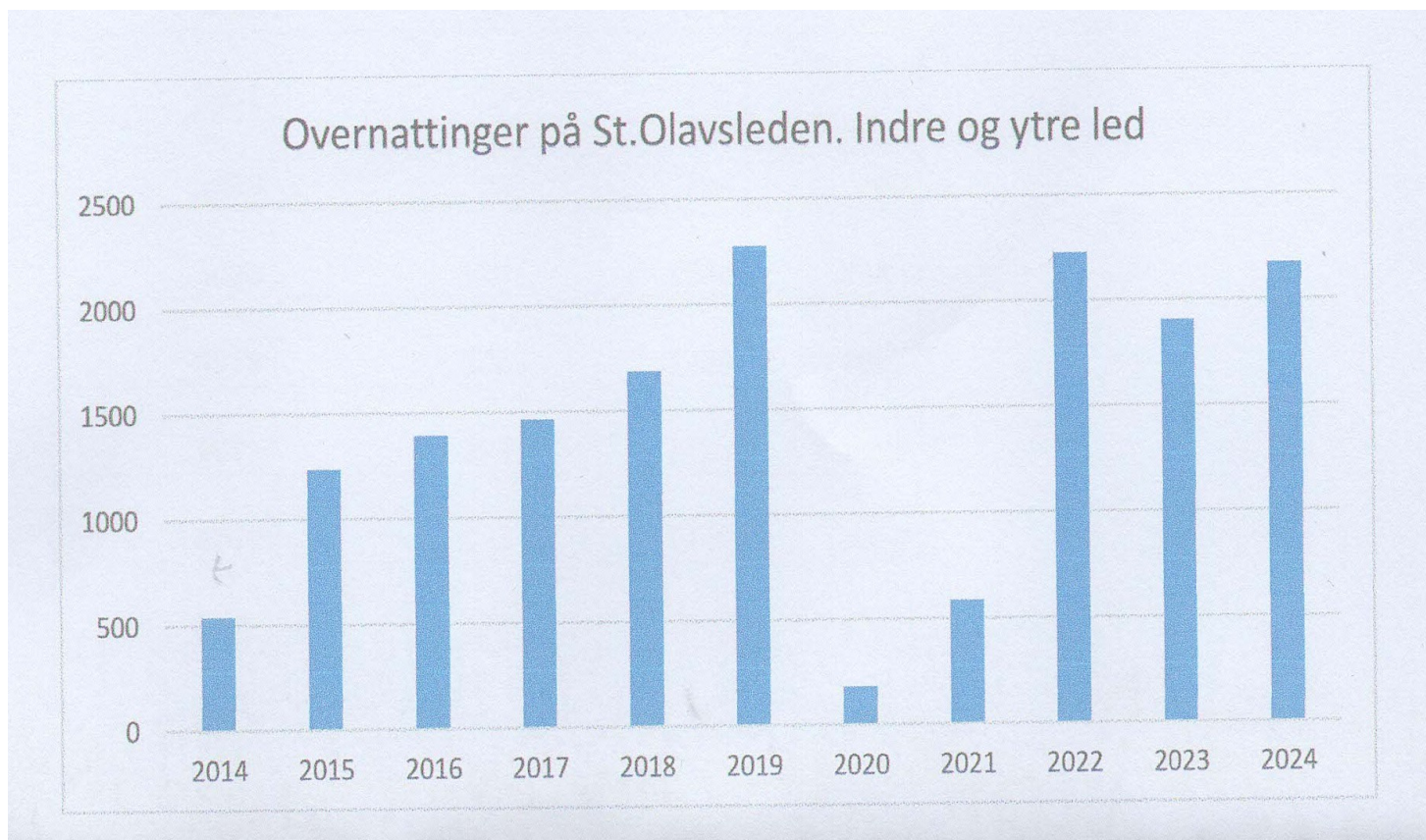
For de to mest brukte ledene: Gudbrandsdalsleden og St. Olavsleden har det vært gjennomsnittlig vekst på om lag 20 % de siste årene.

En mulig årsak til økningen på Gudbrandsdalsleden er at ferdselen begynner å bli normal etter flere år med Corona restriksjoner samt etterfølgende uvær i 2023. **På St. Olavsleden har man de senere årene hatt en jevn økning grunnet økt popularitet.**

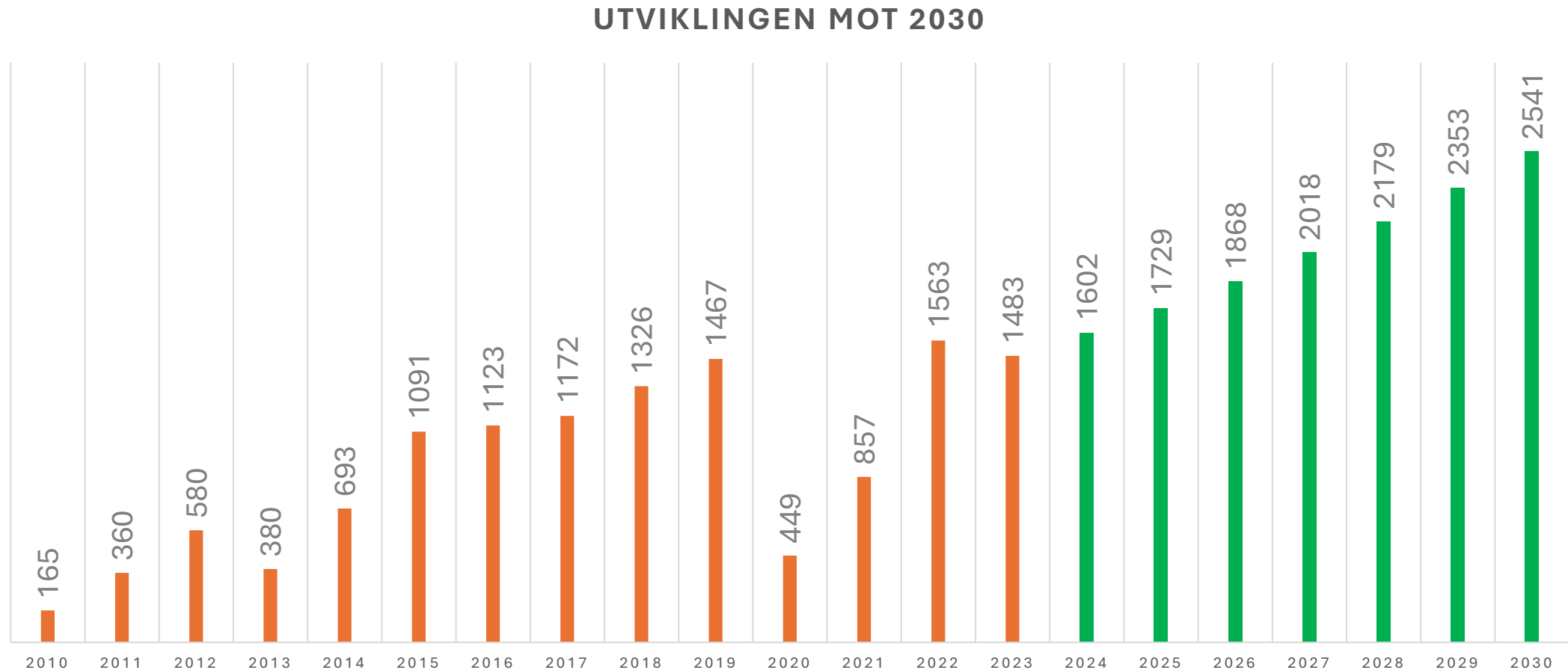
Mellom 2023 og 2024

var det en økning på:

- 15,6 % på Gudbrandsdalsleden.
- 14,3 % på St. Olavsleden.

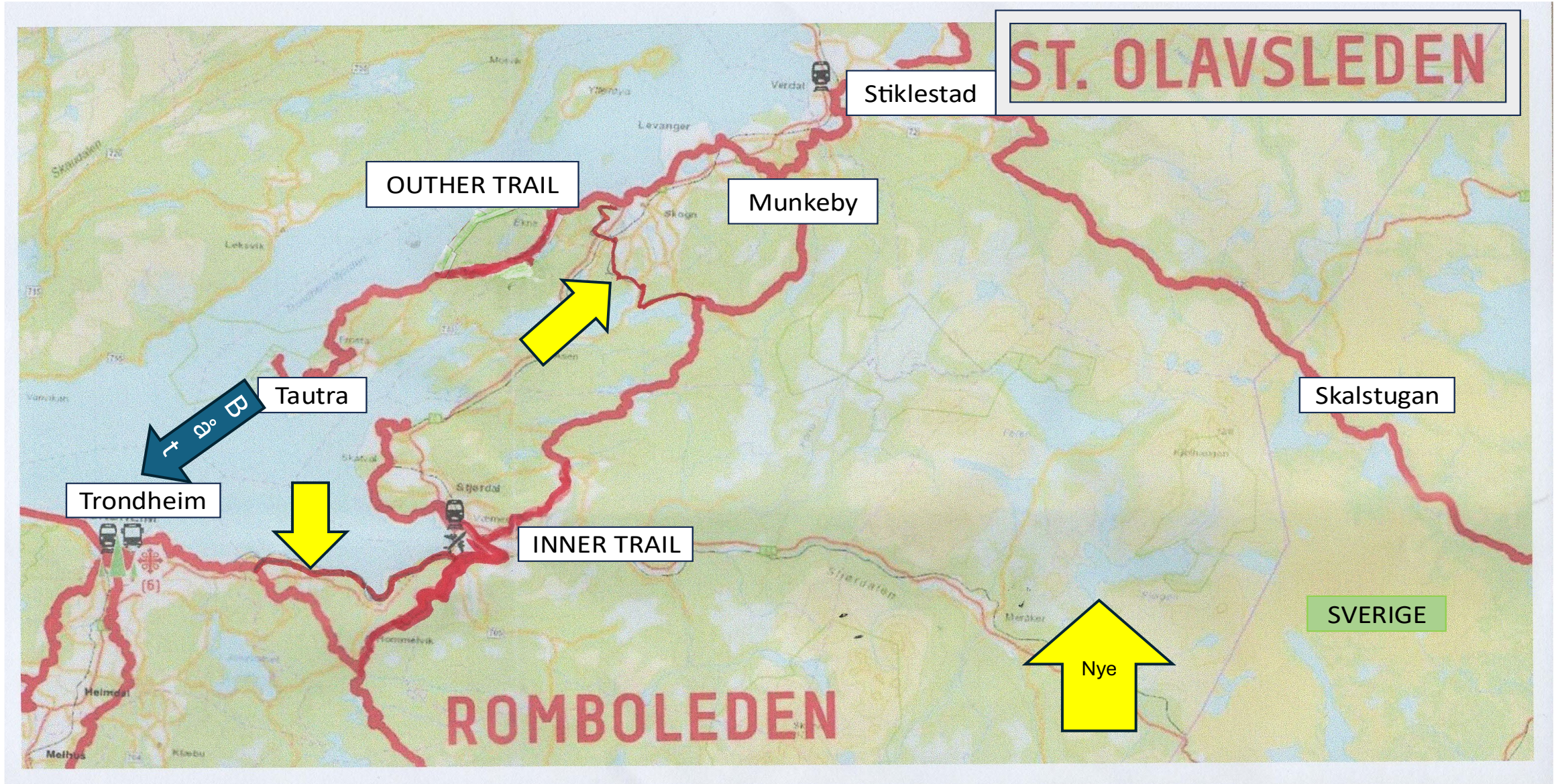
4. Resultater : Utviklingen mot 2030 som er et «Hellig år» ?

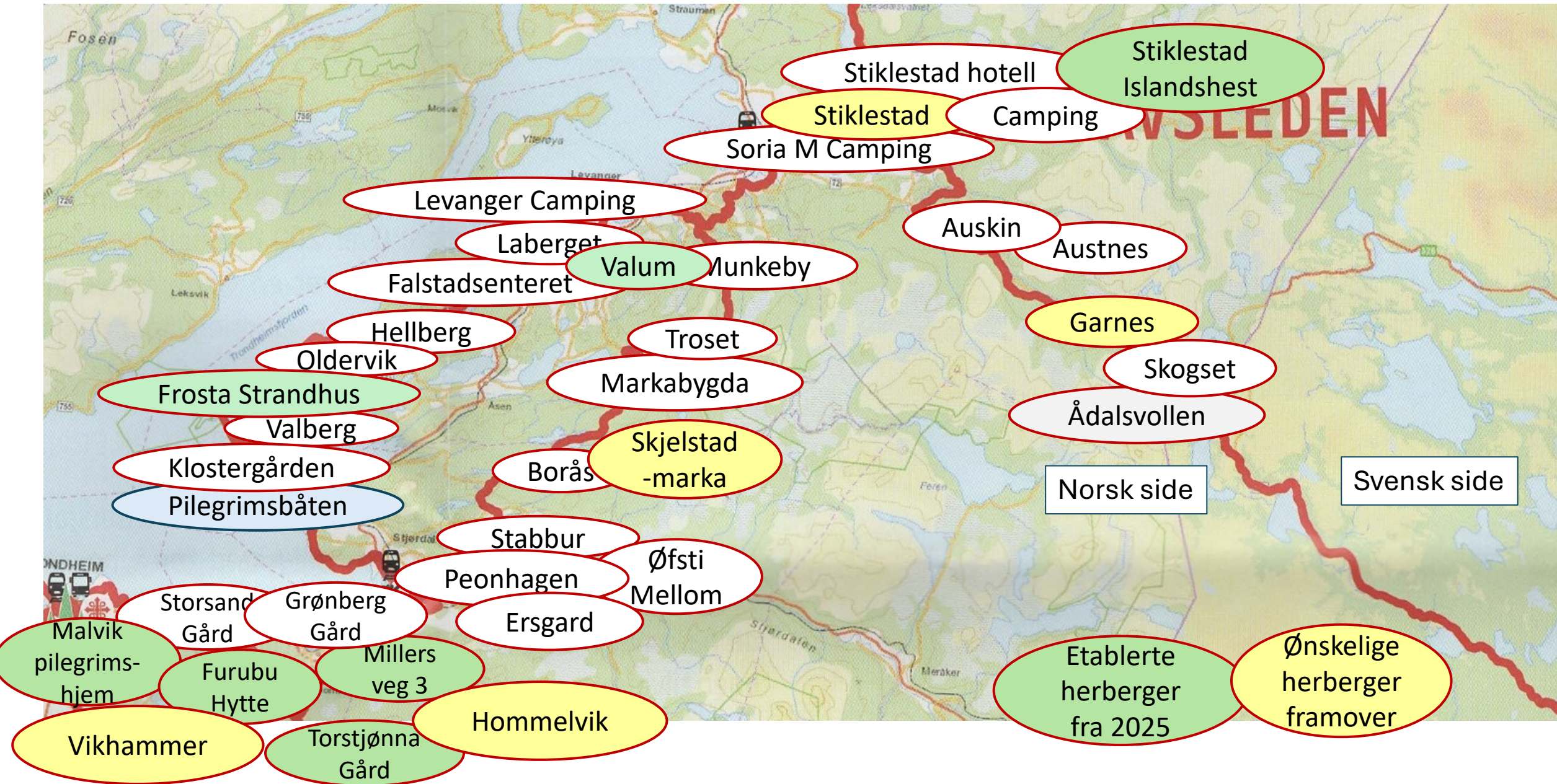
Fra 2015 – 2019 økte trafikken(antall Olavsbrief) ca 8% årlig.

Trafikken fra 2024 – 2030 estimert med 8% årlig stigning. Nidaros Pilegrimsgård/RPS Trondheim

Status merkede vandringstraseer på norsk side fra sesongen 2025

5. Fordeler og utfordringer: Tilstrekkelig med herberger langs St. Olavsleden

5. Fordeler og utfordringer: Tilstrekkelig merket og «tørr nok» vandringstrase - for «en europeisk kulturvei»

Frivillige mannskap gjør en god innsats med rydding, merking og skilting med honorar fra pilegrimssenteret.

Deler av Levanger , Stjørdal og Malvik bør ha tiltak, men Ikke ressurser i dag.
Omlegging planlegges

5. Fordeler og utfordringer: Økt sykling og telting gir flere pilegrimer, men mindre inntjening og ...?

Sykling går raskere, og er enklere spesielt på svensk side med mye vei/asfalt og relativt flatt terreng før grensen. St. Olavsleden er eneste led på norsk side med merket sykkeltrase begge veier.
Syklister i 2023: 20 % syklet fra Sundsvall, 35 % syklet fra Åre.

Telting blir mer populært fordi det er rimeligere og «Allemannsretten» i Sverige og Norge «romantiseres» ...
Kan være vanskelig å:
-finne teltsted med vann og WC, mye dyrkamark og hus
-bære tunge sekker (med campingutstyr og mat - langt mellom butikkene) som ga flere skader i 2023
-tørke sko og klær ved mye nedbør.

5. Fordeler og utfordringer: Tilstrekkelig finansiering og organisering i framtida

Pilegrimssenteret har tilstrekkelig finansiering for drifta i dag, **men ønsker «fast statlig driftstilskudd på lik linje som de andre sentrene»**, - som er anbefaling i langtidsplan 2020-2037, prioritert innen 2022, men **ikke gjennomført ennå**.

Kommunene langs Nordleden fikk i september 2023 oppdrag fra Nasjonalt Pilegrimssenter om å **utvikle et forbedret videre samarbeid om, - og oppgradering av-, Nordleden**. Kommunene er i gang og vurderer også **mulig innlemmelse i Stiklestad Pilegrimssenter**.

Snart er
pilegrims-
sesongen
2025 over.

Foto fra FB-sida
«Hiking along St. Olavsleden»

